

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

שיחות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ חיי שרה ה'תשכ"ה

חלק ב – יו"ל לשי"פ חיי שרה, ה'תשע"א

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ואחת לבריאה

– ופרצת –

ששים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע

מאתיים וחמישים שנה להסתלקות-הילולא של כ"ק הבעש"ט ז"ל

לעילוי נשמת

האשה החשובה

מרת גאלדע ע"ה בת ר' מאיר הכהן ז"ל

נפטרה י"ט מרחשון ה'תשי"נ

ולעילוי נשמת

בעלה הרה"ח הרה"ת ר' צבי יוסף ע"ה

בן הרה"ח ר' יעקב דוד הי"ד

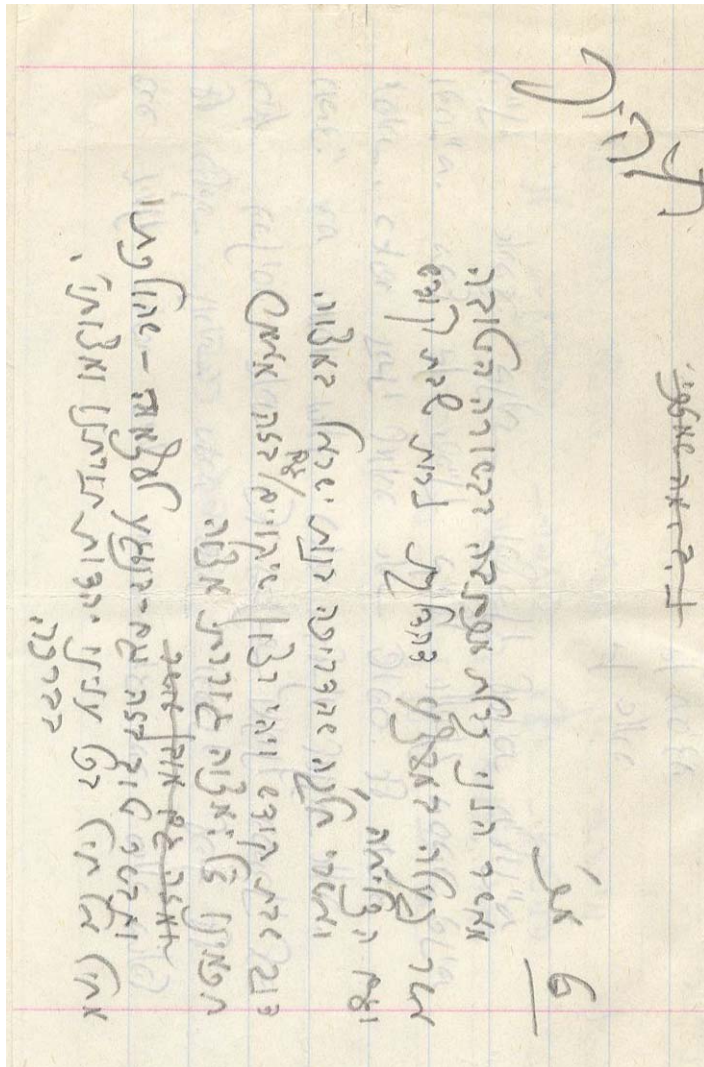
קאטלארסקי

נפטר י"א כסלו ה'תשס"ט

ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס על ידי ולזכות משפחתם שליט"א

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ חיי שרה הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק מהתוועדות ש"פ חיי שרה, מבה"ח כסלו, ה'תשכ"ה – (חלק הראשון י"ל אשתקד).

*

בתור הוספה – שני מכתבים (תדפיס מכרכי "אגרות-קודש – מילואים" מהשנים תרפ"ה-תשל"ה, שמכנינים עתה לדפוס).

לחביבותא דמילתא – בא בסוף הקונטרס צילום כתי"ק של א' המכתבים (מארכיון ספריית אגודת חסידי חב"ד).

*

ויה"ר שנוצה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

ט' מרחשון, ה'תשע"א (ופרצה),

ששים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר צוקגלה"ה נבג"ח זי"ע
מאתיים וחמישים שנה להסתלקות היולגא של כ"ק הבעש"ט ז"ל
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2010 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610 • Fax. (206) 666-1770

E-mail: info@lahak.org • Internet: http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch, Inc.

5771 • 2010

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

Tel. (718) 604-2610 Fax. (206) 666-1770

סדר ועימוד בתכנת „תג". הפצה בארצות-הברית: (718) 735-4585

ותבשר טוב בזה, וגם – בנוגע לעצמה – שהולכת מחיל אל חיל בכל עניני יהדות תורתנו ומצותי.

בברכה.

ז

בי"ה, ר"ח שבט תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

ברכה ושלוש!

מאשר הנני קבלת דו"ח ומכי ובו בקשת ברכה פ"נ מיום י"ט טבת.

ובעת רצון יקרא על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נב"מ זי"ע.

בת"ח על הבשו"ט שבהדו"ח הנ"ל,

ובברכה להמשך המבצע ובהצלחה רבה.

נ.ב. מצו"ב מענה למכתבי התלמידות הפעילות – כן תרבנה – ואשרי

חלקן.

מה שמזכירה גן חילוני, ביי"ס חילוני – מובן ששם זה אינו מדויק, כי כל הבנים והבנות הם חלק עם ישראל עליו הודיע השם שהוא "גוי קדוש" (ונתן לו ארצנו הקדושה לנחלת) עולם, ולכן כל מוסד שהם לומדים בו – הוא מוסד לבנים ובנות דגוי קדוש אפילו אם לומדים בו עניני חול.

מחיל אל חיל: תהלים פד, ח.

ז

מענה: דלעיל אגרת הקודמת.
למכתבי התלמידות: במכתבה ה' מצורף עוד 6 מכתבים של תלמידות שעסקו במבצע נש"ק. חילוני. . אינו מדויק: ראה גם אג"ק חכ"ז ע' שמז. ע' שצט. ועוד.
גוי קדוש: יתרו יט, ו.

יב. בשבת נכללים ומתעלים ימי החול של השבוע שעבר⁸⁵, החל מיום ראשון. ולכן אומרים בכל יום בשבוע (מיום ראשון) "היום יום ראשון בשבת", "יום שני בשבת", וכן הלאה, והרי הפירוש "בשבת" הוא – לא רק "בשבוע", כפירוש הפשוט, אלא גם – ב"שבת" (וכמ"ש הרמב"ן⁸⁶ שבאמירת "היום יום ראשון בשבת" כו' מקיימים המצוה "זכור את יום השבת לקדשו"⁸⁶), היינו, שכל ימי השבוע נמנים לחשבון שבת הבאה, כיון שהעלי' והשלימות שלהם היא בשבת.

וכך ה' מיד בתחילת הבריאה, שגמר ושלמות ששת ימי בראשית ה' בשבת בראשית. וכמאמר רז"ל⁸⁷ "מה ה' העולם חסר – שבת": עד שבת הנה העולם כולו – לא רק החלק שנברא ביום הראשון או ביום השני וכו', אלא "העולם", כל מה שנברא כולל ביום הששי – ה' "חסר", ורק בשבת נשלם כל חלק מהבריאה.

וכן הוא בכל שבוע ושבוע, שימי החול נשלמים בשבת שלהם. ויתירה מזה: בימי החול לעצמם – אין תכלית; אלא הם הכנה לשבת,

[מאמר המוסגר: לא כטעות בעלי-עסקים שסבורים ש"ימי החול" ו"שבת" הם ב' ענינים נפרדים, אלא הם קשורים זה בזה: אם רצונו שתהי' אצלו שבת חסידית ("א' חסידישער שבת"), עליו להתכונן לכך בששת ימי החול, החל מיום ראשון. וכמו"כ לאידך גיסא: בכדי שיהיו אצלו ששת ימי החול יהודיים ("אידישע"), בהנהגה ע"פ תורה – עליו לעבוד עבודתו בשבת במידה מרובה כל כך, שתהי' די' לא רק עבור השבת בלבד, אלא תספיק גם עבור הימים שלאחריו (שהעבודה בהם קשה יותר מאשר בשבת, כיון שבשבת לא עסוקים בעובדין דחול), בבחי' "מיני' מתברכין כולהו יומין"⁸⁸. ע"כ]

וכמאמר רז"ל⁸⁹ "מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת": "טרחא" – היא בשביל התכלית שבאה על ידה, אבל הטרחא עצמה אינה התכלית. ולכן נאמר על ערב שבת (והרי הכוונה ב"ערב שבת" כאן היא לכל ימי השבוע שעבר, כיון שההכנה לשבת צריכה להתחיל כבר מיום ראשון⁹⁰) הלשון "שטרח", כי, התכלית של ששת ימי החול אינה בהם עצמם, אלא בשבת שלאחריהם. וזהו "יאכל בשבת": האדם "אוכל" (לוקח, עד שזה נעשה דם ובשר מבשרו – חלק ממנו) את הענינים שנפעלו ע"י הטרחא.

(85) ראה תו"א נח י"ד, א. לקו"ת בהר
מא, א.
(86) יתרו כ, ח.
(87) רש"י בפ"י עה"ת בראשית ב, ב. טז, א. רשימות הצ"צ לתהלים סח, ב (סק"ו). מב"ר במקומו.
(88) זח"ב סג, ב. פח, א.
(89) ע"ד ג, סע"א.
(90) שו"ע אדה"ז סרמ"ב ס"י. ראה ביצה

יג. בין הימים של השבוע שעבר — שעולים ונכללים ביום השבת זה — ישנו גם יום השני, עשרים במרחשון, יום הולדת של כ"ק אדמור"ר (מהורש"ב) נ"ע.

לעמוד על מהותו של היום, יכולים גם ע"י הפרשה בתורה ששייכת ליום⁹¹ — משני עד שלישי בפרשת חיי שרה⁹².

על הפסוק "ואברהם זקן גוי" (שבפרשה זו)⁹³, איתא בגמרא⁹⁴ "אברהם אבינו זקן ויושב בישיבה הי"י".

ולהעיר, שגם מהפסוק עצמו מוכרח שאין הכוונה רק ל"זקן" כפשוטו, שהרי ענין זה נאמר כבר בתורה כמ"פ לפני⁹⁵: "ואברהם ושרה זקנים"⁹⁶, "ואדוני זקן"⁹⁶; וגם בפסוק זה גופא נאמר לאח"ז "בא בימים". ובהכרח לומר שכוונת הפסוק בתיבת "זקן" לענין נוסף מלבד "זקן" כפשוטו].

ובזה רואים כבר שייכות לכ"ק אדנ"ע, כיון שהוא יסד את ישיבת תומכי תמימים⁹⁷.

יד. עוד ענין בפסוק זה קשור עם כ"ק אדנ"ע:

על הפסוק⁹⁸ "ברך את אברהם בכל", מפרש רש"י: "בכל עולה בגימטריא בן, ומאחר שהי' לו בן, הי' צריך להשיאו אשה".

כאמור לעיל (ס"א), מפרש רש"י לכל לראש "פשוטו של מקרא". ובפשטות אינו מובן: בחיוב האב לבנו להשיאו אשה⁹⁸, אין נפק"מ אם האב עשיר ומבורך בכל, או לא. וא"כ, אינו מובן מה שהתורה מקדימה "ברך את אברהם בכל" ל"ואמר אברהם אל עבדו גוי"⁹⁹ (אליעזר) לחפש שידוך ליצחק? ולכן מפרש רש"י, ש"בכל" בגימטריא בן, ולכן הי' צריך להשיאו אשה.

אך עדיין אינו מובן: כבר יודעים מהסדרות הקודמת שהי' לאברהם בן. בפרשת לך מסופר כבר שהקב"ה הבטיח לאברהם שיוולד לו בנו

91) ראה סה"ש תש"ב ע' 27 ואילך.
92) גם בשנת הולדתו — כתרא"א — היתה הקביעות דכ' מ"ח ביום השני לפ' חיי. וראה סה"ש קייץ ה'ש"ת ע' 158, אשר בפרשת השבוע שבו נולד אדם, מרומזים המאורעות שבמשך ימי חייו.
— ולכאורה יש לתקן שם, כי הקביעות די"ב תמוז תר"ם היתה ביום ב' פ' בלק. ואולי צ"ל שם: .. די פרשות בלק און פנחס בין .. געוואָרן און געווען דער ברית. די .. (ועד"ז) להלן שם. וראה שו"ע אדה"ז מהד"ב סו"ס ד',

דחולת כניסת נפש הקדושה היא במצות מילה).
93) כד, א.
94) יומא כח, ב.
95) וירא יח, יא.
96) שם יב.
97) ויש לרמז, שהי' אז בן ל"ו שנים — ופ"ו, ז"א, שהוא זקן שקנה חכמה, וכמש"כ בל"ת האריז"ל פ' קדושים (הובא בלקו"ת שה"ש יא, ב).
98) קידושין כט, א.
99) פרשתנו שם, ב.

הנה בכלל אין מענייני להורות בשאלות דאוי"ה וכיו"ב, שהרי זה מתפקידו של רב בכל אתר ואתר, אלא שכיוצא מן הכלל אבוא עכ"פ במראה מקום וכו' בשאלותיו.

א) ע"ד שוי"ב המתפלל כבעל תפלה בבית הכנסת שיש שם מיקרופון. ואין ברור במכתבו, אם הכוונה שהשו"ב עצמו משתמש בהמיקרופון בשבת ויום טוב, ואם כן הוא, הרי ידוע שהשתמשות במיקרופון בשבת ויום טוב, הוא איסור ברור מדרבנן ויש חשש שגם לאיסור מן התורה, כי כמה סוגים ואופני פעולה במיקרופון, ולכן המדבר או מנגן ע"י המיקרופון בשבת ויו"ט, הי"ה מחלל שבת בפרהסיא, אם במלאכה דרבנן או גם וכו'.

ב) בשאלתו, באמירת שבע ברכות בסעודה ג' איך נוהגים בנוגע לשתייית הכוס וכו'.

וכנראה הכוונה, כשכבר שקעה החמה והגיע זמן הבדלה, ואם כן הוא כמדומני ברור שנוהגים לשתות הכוס לאחר הבדלה.

מובן שבמה שכותב שמתקדם לאט לאט בלימוד החסידות, תקותי שאין זה אלא לעת עתה אבל מתאים להציווי דמעלין בקדש, תתגדל ההתקדמות הן בכמות והן באיכות, וכבר הובטחנו אדם מקדש עצמו מעט למטה מקדשין אותו הרבה מלמעלה.

בברכה לבשו"ט בכל האמור.

ן

[שלהי טבת, ה'תשל"ה]

מאשר הנני קבלת מכתבה בבשורה הטובה אשר פעלה במבצע דהדלקת נרות שבת קודש וגם הצליחה,

ואשרי חלקה שהדריכה בנות ישראל במצוה דנר שבת קודש. ויהי רצון שיקויים גם בזה מאמר חכמינו ז"ל: מצוה גוררת מצוה.

בבית הכנסת שיש שם מיקרופון: ראה גם אג"ק ח"כ אגרת ז'חס, ובהנסמן בהערות שם. חכ"ט אגרת יא'רנו.
דמעלין בקדש: ברכות כח, א, וש"נ.
אדם מקדש עצמו: . . מלמעלה: ראה יומא לט, רע"א. תניא ספכ"ז.

ן

מאשר הנני: נעתק מגוכתי"ק.
מבצע דהדלקת נרות שבת קודש: ראה גם אג"ק ח"ל אגרת יא'שכד, ובהנסמן בהערות שם.
מאמר חכמינו ז"ל: אבות פ"ד מ"ב.

ד

בי"ה, כ"ח טבת תשי"ט
ברוקלין

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ"ה טבת, בשאלתו בתוכן הענינים לפי חיי שרה, היו"ל ע"י צעירי אגודת חב"ד, אשר מובא שם שאמר אדמו"ר הצ"צ, יין קשה פחד מפיגו, ומעיר ע"ז ממארו"ל ב"ב י, א: פחד קשה יין מפיגו. וכנראה אשר לא הי' תוכן הענינים תחת ידו, שהרי על אתר שם צוין בהערה, עיין ב"ב י, א. וצ"ע קצת.

ולגוף הענין, הנה אדמו"ר הצ"צ לא אמר המאמר בשם רז"ל כ"א ביאר את אשר קרה, אשר אף שהי' יין קשה ובכ"ז הנה פחד הי' מפיגו. ואעפ"כ צוין שם בהערה, כנ"ל, כיון ששטחית הלשון במסי' ב"ב משמע שיין קשה יותר מפחד ולא להיפך. אבל מובן שאין זה קושיא, שהרי אית פחד רגיל ואית פחד ועד בדוגמת המסופר בשמ"ר (פכ"ד, ד) ונשרו כו'. והי"ז באין ערוך, בהתבוננות השלימה, לגבי פחד הי' והדר גאונו, וק"ל.

ובאותו ענין יש להעיר ג"כ מקהלת רבה פרשה ז' כו' אשר נמנים שם י"ד דברים קשים. ועוד כמה שינוים ממארו"ל במסי' ב"ב. ובהם שיין גובר ומשכח צרה (די"ל דהיא קלה מן הפחד מפני הצרה וק"ל).

ה

בי"ה, יז' אדר א' תשי"ט
ברוקלין

הווי"ח אי"א נו"נ וכו' הרב אפרים ש"י שו"ב

שלום וברכה!

במענה למכתבו מפורים קטן.

ד

נדפסה בלקו"ש חכ"ה ע' 499.
בתוכן הענינים לפי חיי שרה: נדפס בלקו"ש ח"א ע' 33. תורת מנחם — התועודיות ח"ב ע' 89.

פרשה ז' כו': פיסקא ב.

ה

הרב אפרים ש"י שו"ב: גרינבלאט, ממפיס. אגרות נוספות אליו — אג"ק ח"ז אגרת ו'שלד, ובהנסמן בהערות שם.

יצחק; אח"כ, בפרשת וירא, מסופר שאברהם נתבשר "והנה בן לשרה אשתך" ¹⁰⁰, ולהלן: "ותלד שרה לאברהם בן" ¹⁰¹; ולאח"ז מסופר כמה פרטים שאירעו בין אברהם ליצחק בנו. וא"כ, מה מחדשת כאן התורה — ולא בפירוש, אלא ברמז — שאברהם הי' לו בן?

והביאור בזה:

התורה מספרת כאן, שהבן שהי' לאברהם, הי' בבחי' "בכל": הי' בו כל המעלות, והוא הי' ה"בכל" של אברהם — כל ענינו של אברהם. וזוהי ההקדמה ל"ויאמר אברהם אל עבדו גו":

מצד עצם העובדה שלאברהם הי' בן ובמילא מחוייב להשיאו אשה — לא הי' אברהם שולח את אליעזר "אל ארצי ואל מולדתי" ¹⁰² דוקא, לקחת משם את רבקה, שהיתה "כשושנה בין החוחים" ¹⁰³. וגם: כיון ש"מצוה בו יותר מבשלוחו" ¹⁰⁴, מוטב הי' שיקיים בעצמו את חיוב האב לבנו ויחפש אשה לבנו במקומו, ולא לשלוח את אליעזר ולמרחקים;

אלא בגלל שיצחק הי' "בכל", כל ענינו של אברהם — לכן השתדל אברהם ביותר, ושולח את אליעזר למקום רחוק בצוותו "ולקחת אשה לבני ממשפחתי ומבית אבי" ¹⁰⁵. בכדי שיהי' המשך הדורות של כל ענינו של אברהם, הוכרח להיות השידוך ממשפחתו ומבית אביו ¹⁰⁶.

טו. עוד ענין (לכאורה תמוה ביותר) בזה:

ענין זה שיצחק הי' ה"בן" של אברהם — רומזת התורה כאן בגימטריא!

בנוגע לגימטריאות איתא בתניא ¹⁰⁷, שהם בריחוק יותר מענין החילופים והתמורות. גם חילופים ותמורות הם ענין של ירידה — שלכן, הנבראים שלא נזכרו בפירוש בעשרה מאמרות שבתורה, ומקבלים חיותם רק מחילופי האותיות (כפי שהאותיות דעשרה מאמרות מתחלפות בא"ת ב"ש וכדומה), הם במדריגה פחותה מהנבראים שמקבלים חיותם מהאותיות שבעשרה מאמרות עצמן — אבל אעפ"כ, גם בחילופי האותיות ישנו מבחי' האותיות (אלא כפי שהם בירידה). משא"כ בגימטריאות, ישנו רק החשבון ומספר

(100) יח, יו"ד.

(105) פרשתנו שם, מ.

(101) כא, ב.

(106) ראה רמב"ן בפרשתנו (כה, ו): "והנה

(102) פרשתנו שם, ד.

אברהם לקח כו' לא שלח כו' כי איננו שומר

(103) שה"ש ב, ב. שהש"ר פ"ב, ב. ב"ר

רק זרע יצחק כי עליו נכרת הברית". ועד"ז

פס"ג, ד. ויק"ר כג, א. וראה רש"י לקמן

(תולדות כה, כ).

בבחי' שם וברד"ק.

(107) ח"ב ספ"ז.

(104) קדושין מא, א.

(למשל: השייכות ד"אבן" לשם העולה "ב"ן" (שממנו נתהווה האבן), נרמזת רק בכך שבשם "ב"ן ישנם נ"ב אורות, וכן גם באבן).
ומזה מובן בענין "בכל עולה בגימט' בן" — שזה מורה על ענין שבגילוי לא נראה בו כלל שהוא "בן" של אברהם. זוהי גדולתו של יצחק, שפעל זיכוך "בכל" — גם בענינים שבגילוי אין להם שייכות לאברהם. ופירוש זה בתיבת "בכל", קשור עם הפירוש הקודם, שיצחק הי' כל ענינו של אברהם: שלימותו של אברהם היתה בכך שנקרא "אברהם" בה"א, "אב המון גוים"¹⁰⁸, היינו שמברר גם את הניצוצות שבהקליפות¹⁰⁹; וענין זה נשלם על ידי יצחק — "בכל".

טז. זוהי שייכות נוספת בפרשה זו בנוגע לכ"ק אדנ"ע:
"והוי' ברך את אברהם בכל" — הקב"ה ברך את כ"ק אדנ"ע בכך (יצחק), שהי' "בכל", היינו, בן כזה שפעל בירור וזיכוך גם בענינים הנמצאים בעומק תחת, ועד אפילו בענינים שלא ניכר בהם כלל שיש להם שייכות ליהדות (אברהם). וגם בעבודתו זו הי' "בכל" — כל ענינו של אביו.

יז. ההוראה מהנ"ל בעבודתינו:
לכל לראש צריך להיות — "זקן ויושב בישיבה". כי, אצל בני מתחילים כל הענינים בתורה. חתן לפני חתונתו ובנינו עדי עד — עולה לתורה¹¹⁰; "מי שברך" להולדת בן או בת נעשה בעת העלי' לתורה, וכן את כל הענינים יש "לקחת" מהתורה.

ולאחרי כן אומרים, שהענין ש"לוקחים" מהתורה ("ואברהם זקן") — שצריך להיות "בא בימים" — לבוא בתוך הימים (וכדיוק לשון הכתוב: "בא בימים", ולא הימים באים אליו), והיינו, שיש לפעול ולהמשיך בימים, ובעולם המוגדר ב(מקום ו)זמן — "ימים"¹¹¹. ועדיין אין זה מספיק, אלא צריך לפעול גם "בכל" — להמשיך אלקות גם בענינים שבגילוי אין להם שייכות (עדיין) ליהדות.

חי. כמדובר לעיל, הנה ההוראות ד"בא בימים" ו"בכל" באים מהענין דאברהם "זקן — יושב בישיבה".

ומזה מובן, שתלמידי תומכי תמימים — הישיבה שייסד כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע — עליהם ביחוד מוטלת האחריות לפעול

108) לך לך יז, ה ובפרש"י. יט, סע"ב. סה"מ תרפ"ט ס"ע 79 ואילך).
109) תו"א לך לך יא, א. יג, ב. תו"ח שם וראה גם תו"מ חל"ו ע' 174. וש"נ.
פ, ד ואילך. שם ר"פ חיי שרה.
110) ראה לבוש ומג"א או"ח סוסרפ"ב.
111) ראה תשכ"ב (תו"מ חל"ב ע' 201 ואילך.
לקו"ש ח"ג ע' 774 ואילך). שם ח"ד ע' 1194.

נימה מיוחדת נראית לי בספרו והוא מה שמביא לעתים תכופות מהגאון הרגובי, אשר באמת פלא גדול אפילו על הני"ל מה שאין שמים לב לשלל הענינים והעיקר הסברות וההגדרות הנמצאים בספריו על הרמבי"ם שו"ת וכו', אשר לא נגעו בזה ואף מן המקצת. והשי"ת יצליח את כת"ר להגדיל (כמות) תורה ולהאדירה (איכות), ולזכות לפסק הלכה למעשה על יסודי תורתנו, שאין לה הפסק ולא דילוג דורות וגדולים שבין תקופה לתקופה.

בחבילה בפ"ע נשלח לכת"ר מהוצאת קה"ת שבודאי ימצא בהם רוב ענין.

בכבוד ובברכה

מ. שניאורסאהן

ג

ב"ה, ט"ז כסלו תשי"ח
ברוקלין

הווי"ח אי"א נו"נ וכו' מוה' יהושע העשיל שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו, בו כותב אודות קניית לאַנד וכו' —

באם המוכר או הסרסור אנשים נאמנים הם, ונוסף ע"ז גם מן הצד יש אצלו ידיעות טובות בהנוגע להני"ל, אפשר להכנס בהענין, אבל לא באופן לעשות הלוואות, וגם לא להשקיע בזה כל המזומן שיש אצלו.

ולהודעתו מכניסת בנם אהרן אליעזר שי' לחדר, יהי רצון שיגדלוהו עם כל ילידיהם שיחיו לתורה ולחופה ולמעשים טובים מתוך הרחבה.

בברכה

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

א. קווינט, מזכיר

ג

מצילום האגרת.
מוה' יהושע העשיל: צייטלין, מאַנטרעאל.

ב

בי"ה. יז' טבת תשט"ו
ברוקלין

הרה"ג הו"ח אי"א נו"נ חו"ב צנמ"ס כו'
מוה"ר מרדכי שי

שלום וברכה!

מאשר הנני בזה בתודה תשורתו ספרו בית מרדכי חלק שני וספר מים אדירים חלק ראשון. (ובטח גם שאר ספריו ימציא להספרי שלי. ות"ח מראש).

ואף שלא הרשה הזמן לעיין בסי' כפי הצורך, הרי נהייתי כשעברתי בין הדפים, אשר לומד ומעיין הוא בדברי האחרונים מורי הוראה בישראל, עמודי דורותינו אלה, ומביא דבריהם לפלפול ולפסק הלכה למעשה, אשר לדאבונו ולצערנו הוזנח לימוד זה ביותר, למרות המובא באחרונים בח"מ סי' כה', אשר ככל הענין דפסק משנה — ה"ה בזמננו זה בנוגע לפוסקים האחרונים שנתקבלו בתוככי עם ישראל. ולא לבד שאין מביאים את דבריהם, אלא לפעמים קרובים נמצאים בספרים הנדפסים בזמן האחרון פסקי דינים הלכה למעשה היפך מדבריהם הם, אשר אף את"ל שכמה דרכים בלימוד התורה, אם רק גפ"ת או גם ראשונים או גם אחרונים ואחרונים שבאחרונים, וילמוד אדם במקום ואופן שלבו חפץ, הנה בהנוגע הלכה למעשה תורה אחת לכולנו, ומה שפסקו גדולי הוראה בדור הקודם או הקודם לו — אין לזוז מזה, וכמובן ופשוט. אבל לא על התלמידים יש לקבול, כ"א על הבית אולפנא שם הם לומדים, אשר בחלק מהשיבות הוזנח לימוד הלכה למעשה לגמרי, ומרגילים את התלמידים לחדש דוקא חידושי עצמם, ומפני קוצר הזמן הרי אין מרגילים אותם לעיין בדברי הפוסקים להלכה ובלבד שיחדדו את מוחם וכו'. וקשה להאריך בדבר המצער. ולכן כל ספר המביא את דברי גדולי ישראל כו' כנ"ל — יקר הוא ביותר. ובפרט אשר גם בשני הספרים הנ"ל ראיתי הוספה בעיון בדברי האחרונים בספרו השני לגבי הראשון.

ב

מצילום האגרת. נדפסה ב"מבית הגנוזים" ע' רטז.
הרה"ג הו"ח אי"א נו"נ חו"ב צנמ"ס: הרב הגאון הוותיק וחסיד איש ירא אלקים נכבד ונעלה חריף ובקי צנא מלא ספרא.
מוה"ר מרדכי: סאוויתסקי, באַסטאָן. אגרת נוספת אליו — אג"ק חכ"ח אגרת יתשנג.
בית מרדכי חלק שני: נ"י. תש"ד.
מים אדירים חלק ראשון: נ"י. תשי"א.

בעולם הענין ד"בא בימים" ו"בכל", היינו, לא להסתפק בעבודה עם עצמם, אלא לעשות "בכל", העולם כולו, לדירה לו יתברך.

* * *

יט. מאמר (כעין שיחה) ד"ה ויהיו חיי שרה גו'.

* * *

כ. האמור לעיל (במאמר¹¹²) שהענין ד"בת ק' כבת כ' וכת כ' כבת ז"י" הוא רק בכ"ף הדמיון, ולא באופן ש"שוין" (כמו "שני חיי שרה", שלמעלה מהתחלקות) — הוא לא רק ברוחניות הענינים, אלא גם בפשטות הענינים, וכמדובר² שפירוש רש"י מתאים ומכוון הן לפי חלק הסוד שבתורה והן לפי חלק הפשט שבתורה:

בנוגע ל"בלא חטא" ו"יופי" — אי אפשר לומר ש"כולן שוין", שהרי הא גופא שלאחרי כ' היתה בגדר של עונשין (על חטא), גם כאשר לא הי' כן בפועל, הרי זה ירידה (ובדוגמת הדין בסכך, שדבר המוכשר לקבל טומאה, אף שלא נטמא בפועל, ה"ה פסול לסכך¹¹³). וכן הוא בנוגע ליופי, הא גופא שהזמן שלאחרי ז' הוא בגדר של היפך היופי, וצריך לשלול ולומר שבת כ' כבת ז' — הרי זה ירידה.

ולכן אומרים רק "כבת כ'" ו"כבת ז'", בכ"ף הדמיון (כיון שבפועל היתה בלא חטא וכיופי גם בהיותה בת ק'), אבל אין זה באופן ששוין ממש.

כא. יתירה מזה:

אי אפשר לומר "כולן שוין" בענין היופי והחטא, כי: בנוגע ליופי — הי' אצלה זמן של ירידה גם בפועל — "בלותי"⁶. ובנוגע לחטא — "ותצחק שרה", "ותכחש שרה"¹¹⁴, וכפשטות פירוש רש"י¹¹⁵. וכמובן גם ממ"ש⁵ "הנה נא ידעתי כי אשה יפה מראה את", להפירוש המדובר לעיל¹¹⁶ בשם המאור עינים, שבשעה שהקריב לבוא מצרימה היתה ירידה בפועל ב(אברהם ו)שרה. וא"כ, על זמן זה אי אפשר לומר אפילו "כבת", בכ"ף הדמיון. ואעפ"כ נאמר "שני חיי שרה", כולן שוין (וההשתוות שלהן היא בכך שכולן היו) לטובה, כי, אף שהיו זמנים של ירידות, הנה גם הירידות הם לטובה, כיון שיש מעלה באתכפיא על עבודת הצדיקים¹¹⁷, ונמצא, ש(גם) ע"י הירידות נשלמת הכוונה, ולכן גם הם "טובה".

(112) בסופו (לעיל ע' 262).
(113) ראה שו"ע אדה"ז או"ח רס"ת רס"ט.
(114) וירא יח, יב. שם, טו. וראה ב"ר (פמ"ח, יז): "ואני זקנתי מלעשות נסים".
(115) ודלא כפירוש הרמב"ן.
(116) ראה שיחת ש"פ לך לך סי"א (לעיל ע' 221). וש"נ.
(117) ראה תניא פכ"ז.

ועפ"ז ניתוסף עוד ענין ב"שני חיי שרה", שקאי לא רק על בחי העצם שלמעלה מהתחלקות (כנ"ל במאמר¹¹²), אלא גם לאחר שבאים בהתחלקות¹¹⁸, הנה בפנימיות הרי הם "שני חיי שרה", כולם בכלל אחד, כיון שמצד הכוונה "כולן שוין לטובה".

פירוש עמוק יותר בזה — שהטובה שבכל השנים היא גם בשוה, וע"ד שענין הקבלת עול (שלמעלה מהתחלקות כחות פנימיים, וזהו הטוב האמיתי) הוא בשוה באתכפא ואתהפכא, בכל התרי"ג מצוות וכו'.

כב. וההוראה מזה בעבודתנו:

דובר במאמרי ש"פ נצבים וחודש תשרי¹¹⁹, בפירוש הכתוב¹²⁰ "אתם נצבים היום כולכם גו' ראשיכם שבטיכם גו' עד שואב מימך", שבעבודת ה' צ"ל ב' ענינים: (א) "נצבים כולכם" — העבודה שמצד העצם, והיינו, שאע"פ שישנם כחות פרטיים, מראשיכם עד שואב מימך, מ"מ, הרי זה כפי שהם מצד העצם. וזוהי העבודה דחודש תשרי. (ב) "ראשיכם גו'" — העבודה שמצד כחות פרטיים, שזוהי העבודה בכל השנה, לאחר תשרי, כאשר "ויעקב הלך לדרכו"¹²¹. אלא שאעפ"כ, פועלת גם אז העבודה שמצד העצם שבחודש תשרי, שגם בעבודות הפרטיות יש התכללות.

ועד"ז יש בכל מצוה ב' ענינים: הכוונה הכללית שבכל המצות בשוה (שוין לטובה) — לקיים רצון העליון, והכוונה פרטית שבכל מצוה, שכל מצוה ממשיכה המשכה מיוחדת¹²².

וזוהי ההוראה מהנ"ל בעבודת האדם — שלא רק מצד העבודה דר"ה, ועד"ז מצד הכוונה הכללית שבמצוות, אלא גם מצד העבודה דכל השנה, ועד"ז מצד הכוונה הפרטיות של המצוות, אף שיש בהם כמה התחלקויות, הנה סו"ס "כולן שוין לטובה", כיון שע"י העבודות הפרטיות דוקא¹²³ נשלמת הכוונה דדירה לו יתברך בתחתונים¹²⁴.

118) ושני הפירושים תלויים זבי"ז, כי המשכת העצם שלמעלה מהתחלקות הוא ע"י עבודת הביורורים עכשיו דוקא (כמובא לעיל מתו"ח), שהיא בכחו פנימיים שבהתחלקות דוקא.
119) דוקא.
120) ראה גם לקו"ש ח"ד ע' 1196 בהערה.
121) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פ"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.
122) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פ"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.
123) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פ"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.
124) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פ"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.

הוספה

א

ב"ה, י"ג מ"ח ה'תשי"ב
ברוקלין

ש"ב הרה"ח הו"ח אי"א נוי"מ וכו'
מהו"ר איסר שי

שלום וברכה!

בעתו קבלתי מכתבו מג' חשון, בו מבשר אשר הרופאים הרגיעו את רוחו, וגם הוא בעצמו מרגיש אי"ע בטוב יותר, ובודאי לעת קבלת מכתבי זה הוטבה בריאותו עוד יותר, וישמחני בהודעה עד"ז.

מוסג"פ הקונטרס לכו' חשון אשר יצא לאור זה עתה, ובודאי יזכה בו את הרבים באופן המתאים.

מהנכון הוא שהי' שיתאספו ויטייעצו ביניהם באיזה אופן לנצל את ימי ההתעודות של חדש הגאולה, והם יו"ד וי"ט כסלו וימי חנוכה הבע"ל, בענין הפצת המעיינות חוצה, שכפי הנראה קיין חוצה פעלט ניט דאָרטען, והמעיינות ג"כ קיימים, ואין לנו עתה אלא להשלים ענין ההפצה.

בברכת בריאות הנכונה ורוב נחת מכל ב"ב שיחיו

מ. שניאורסאהן

א

מצילום האגרת. נדפסה בקונטרס "צדיק למלך" ז ע' 104.
מהו"ר איסר: קלובגנט, מלבורן. אגרות נוספות אליו — אג"ק חכ"א אגרת ז'תתמב, ובהנסמן בהערות שם.
הקונטרס לכו' חשון: ד"ה סמוכים לעד — פר"ת, מכ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע.